

Linuš (لینوش)

Linuš je kreirano pismo prilagođeno srpskom jeziku, a po uzoru na arapski abadžad. Piše se s desna na levo! Slova, kojih ima 30, imaju različit oblik zavisno od toga da li se u reči nalaze na početku (početno/inicijalno), u sredini (umetnuto/središnje) ili na kraju (završno/finalno), ili se pak pišu izolovano (samostalno) u osnovnom obliku. Tako da linuš ima 124 znaka (30x4+4, jer slova J i H imaju dodatne oblike za pisanje pored slova A). Svaka reč čini jedinstvenu celinu. Sva slova u okviru jedne reči su međusobno povezana osnovnom linijom.

Linuš je nastao 14.01.2016. godine a do 28.01.2016. godine je pretrpeo nekoliko izmena i standardizovan je. Njegov autor je Nikola Bošković. Napravljen je i odgovarajući font, čija je upotreba ipak kompleksna (http://fontstruct.com/fontstructions/show/1238105/linush_st). Za više informacija ili za pomoć pri izradi fonta pišite na nikabonito@ptt.rs

A	B	V	G	D	Đ	E	Ž	Z	I
ل	ب	و	گ	د	د	ه	ز	ز	ا
J	K	L	Lj	M	N	Nj	O	P	R
س	ک	پ	پ	م	ن	ن	و	پ	ر
S	T	Ć	U	F	H	C	Č	Dž	Š
س	ت	ن	ا	ف	ه	ب	پ	ت	ج

Slova linuša u osnovnom (samostalnom/izolovanom) obliku

لینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش
 لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش
 لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش
 لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش لیلینوش

Prva grupa slova - A i samoglasnici kuke				
Z	U	P	S	slovo
ل	ل	ل	ل	A
ل	ل	ل	ل	I
ل	ل	ل	ل	E
ل	ل	ل	ل	U
ل	ل	ل	ل	O

Slovo A je jedini samoglasnik koji se piše kao posebno slovo. Slovo A (ل ل ل ل) predstavlja veliku uspravnu crtu iste veličine kao i J (ل) ili H (ل) u odgovarajućim oblicima i time odudara od većine ostalih slova, koja u početnom/završnom obliku imaju veoma kratku uspravnu crtu (ل).

Samoglasnici E, I, O i U, *samoglasnici kuke*, (ل ل ل ل) se pišu odvojeno od osnovne linije kao mala horizontalna kuka. Slova I i U se pišu iznad osnovne linije (ل ل) a E i O ispod (ل ل). Važi pravilo *planine-udoline*. Kod *planine* je kuka okrenuta na gore, odnosno dva kraka pokazuju na dole. Ovakva kuka iznad osnovne crte je I a ispod E kao u reči planInE (ل ل ل ل ل). Kod *udoline* je kuka okrenuta na dole te dva kraka pokazuju na gore. Ovakva kuka je iznad crte U a ispod O kao u reči UdOline (ل ل ل ل ل).

Druga grupa slova - suglasnici kuke				
Z	U	P	S	slovo
𐌵	𐌺	𐌸	𐌶	S
𐌵.	𐌺.	𐌸.	𐌶.	Š
𐌵	𐌺	𐌸	𐌶	Z
𐌵	𐌺.	𐌸.	𐌶.	Ž
𐌵	𐌺	𐌸	𐌶	T
𐌵.	𐌺.	𐌸.	𐌶.	Ć
𐌵	𐌺	𐌸	𐌶	D
𐌵	𐌺.	𐌸.	𐌶.	Đ

U *suglasnike kuke* spadaju S, Š, Z, Ž, T, Ć, D i Đ. Kuka je jednim krajem povezana za osnovnu liniju. Slova S, Š, Z i Ž (𐌵 𐌶 𐌵 𐌶) se pišu iznad osnovne linije, a slova T, Ć, D i Đ (𐌵 𐌶 𐌵 𐌶) se pišu ispod. Zvučni glasovi Z, Ž, D i Đ (𐌵 𐌶 𐌵 𐌶) se pišu na levo, a bezvučni S, Š, T i Ć (𐌵 𐌶 𐌵 𐌶) nadesno. Takođe, treba primetiti da S (𐌵) postaje Š (𐌶) kada mu se doda tačka, Z (𐌵) postaje Ž (𐌶) kada mu se doda tačka, T (𐌵) postaje Ć (𐌵) kada mu se doda tačka i D (𐌵) postaje Đ (𐌵) kada mu se doda tačka. Slični principi bezvučno-zvučno i jotovanje tačkom važe i u nekim drugim primerima.

Treća grupa slova - suglasnici petlje				
Z	U	P	S	slovo
ظ	ڀ	ڀ	ڙ	M
ڙ	ڙ	ڙ	ڙ	N
ڙ	ڙ	ڙ	ڙ	Nj
ڙ	ڙ	ڙ	ڙ	R
ڙ	ڙ	ڙ	ڙ	L
ڙ	ڙ	ڙ	ڙ	Lj

Suglasnici petlje su M, N, Nj, R, L i Lj. Kod M, N i Nj se petlja piše iznad osnovne linije (ڙ) a kod R, L i Lj ispod (ڙ ڙ ڙ). Da se primetiti da iz M (ڙ) dodavanjem jedne tačke nastaje N (ڙ) a sa dve tačke Nj (ڙ). Analogno iz R (ڙ) se dobija L (ڙ), odnosno Lj (ڙ).

Sad da provežbamo malo slova! Ali pazi, piše se i čita sa desna na levo!

mama > ماما, tata > تاتا, linuš > لينوش, ili > ايلي, neću > نيتو,
 zauzet > زاجيتو, rerna > ريرنا, red > رير, med > مير, da > دا, ne > نيتو,
 ništa > نيتا, zima > زاما, zimni > زاميني, leto > ليتو, dud > دود,
 Ararat > ارارات, Šid > شير, šišanje > شيشانج, štititi > شيتيتي.

Četvrta grupa slova - <i>suglasnici kose crte</i>				
Z	U	P	S	slovo
				P
				B
				F
				V

Suglasnici kose crte su P, B, F i V. Kod P i B () se kosa crta piše iznad osnovne linije a kod F i V () ispod. Kod bezvučnih P i F () crta ide na desno a kod zvučnih B i V () ulevo. Da se primetiti da se kosa crta piše odvojeno u umetnutom/srednjem obliku () a spojeno sa osnovnom linijom na početku ili kraju reči zajedno sa petljom na suprotnoj strani osnovne crte u odnosu na kosu crtu ().

Pa da provežbamo:

فَامْلِكْ مُلْكًا دَلِيلًا لَا يَمُوتُ مِلْكُ عِلْفٍ لَا يَحْيِي

Za tarabu `vata se danas puž mali samostalno brzo

مَدْرَسَةُ بَلَجِيَّةِ مِلَّةٍ مُلْكِيَّةٍ

Ti dobro lažeš u štali strašno sram te bilo stvarno

مَجْلَمِي دَلِي مُنْفَعَت رَلَب فَا مُنْفَعَت

Vežbam s babom tenis i fudbal na terenu tvom

فَالْمُحْسِنِينَ وَالْمُحْسِنَاتِ يَمَزِجُهُنَّ مَعَ الْمُنكَرِينَ وَالْمُنكَرَاتِ فِي الْعَذَابِ ۚ وَمَا أَنتَ بِمُتَّبِعٍ لِلْمُنَافِقِينَ ۚ لَمَّا طَبَّخُوا لِيَتَخَفَ اللَّهُ مِنْ يَدَيْهِمْ فَقَالُوا لَا يُتَخَفُ مِنْ يَدَيْهِمْ شَيْءٌ إِلَّا هُمْ يَخَفُوا ۚ

Na top u malu rampu idem brate nji`ov lep

Peta grupa slova - <i>suglasnici proste crte</i>				
Z	U	P	S	slovo
				K
				G
				Dž
				C
				Č

U *suglasnike proste crte* spadaju K, G, Dž, C i Č. Pišu se kratkim uspravnim crtama povezanim sa osnovnom linijom tako da početni i završni oblici imaju dve (npr) a srednji oblik jednu crtu (). G () se dobija dodavanjem jedne tačke iznad K () a Dž () dodavanjem dve tačke. C () se dobija dodavanjem jedne tačke ispod a Č () dodavanjem dve. U početnom i završnom obliku slova tačke se mogu pisati na crti bližoj sredini reči između dve crte.

Vežbajmo ponovo!

يٰٓحَيَّ كَيِّتْ حَلِيْبْ دَرَسْجَبْ قَنِبْ

Čiča polako peče pečenje, zatvorio dvorište njegovo

فَيْتْ حَلِيْبْ حَلِيْبْ حَلِيْبْ حَلِيْبْ حَلِيْبْ قَنِبْ

Neki bezobrazan sakri se za kazan njegov

يِيْتْ بَلِيْنَا فَيْتْ فَيْتْ فَيْتْ فَيْتْ فَيْتْ بَلِيْنَا

Četiri čavčića na čunčiću čučeci ci`uču

Veče na školju (Aleksa Šantić - prilagođeno):

مریہ فامیت (لہ عا جلفخے - کھ پلن زنف)

Pučina plava spava

کھینفا کھلاملا

Pro`ladni pada mrak

کھ پلنفت کھلامک

Trne zadnji rumeni zrak

مھف طرقت پھمفت حک

Al` zvoni zvono naše

لہ حفت حفت فلفج

Po kršu dršće zvuk

کھ سجت رجعت دھ

S uzdasima tuge duge

م تحرل عا مائت زنف

Ubogi čeka muk

تھنت ییماست

Kleče mršave glave

سپیی مھجل نفل

Pred likom boga svog

کھ پھمف حینامین

Ištu ali tamo samo

تھجت لہت ملھ ملھ

Ćuti raspeti bog

عتھ پلعت عت حین

I san sve bliže stiže

ت ملف مھ چھجت مھجت

Polarni pada mrak

کھ پلنفت کھلامک

Vr` tamni crni trne

مھ ملفت بھفت مھف

Zadnji rumeni zrak

طرقت پھمفت حک

Šesta grupa slova - <i>suglasnici velike crte</i>				
Z	U	P	S	slovo
				J
				H

U šestu grupu suglasnika, u *suglasnike velike crte*, spadaju J i H. Jedina razlika između ova dva slova je što se H () piše sa tačkom iznad. U umetnutom obliku J () se piše kao duplirano K ()

U početnom i završnom obliku J i H se pišu kao početno odnosno završno A () sa dve spojene kuke sa gornje desne strane () . Ali, kada se pored početnog ili završnog J, odnosno H nađe slovo A (znači kombinacije Ha-, Ja-, -aj, -ah) J i H se pišu u *spuštenim* oblicima ()

Provežbajmo to u primerima:

ja sam > , on je > , daj > , hej > ,
 duh > , dah > , histerija , ahh

Velika slova ne postoje, međutim postoji oznaka za početak rečenice ali se ne mora nužno koristiti te ćemo se osvrnuti samo na osnovne znakove interpunkcije, koji se takođe ne moraju nužno koristiti. Samo treba napomenuti da ako nakon nekog slova sledi znak interpunkcije ono se ne piše kao završno već kao umetnuto. Znakovi interpunkcije imaju samo završne oblike.

tačka: zarez: upitnik uzvičnik

Danas! > , danas >

